

I forbindelse med organisasjonsutvikling i Nordre Land kommune er det foreslått et kutt ved Kulturskolen på kr 340.000- over de neste tre årene. Dette utgjør ca 14 % av skolens samlede budsjett. Selv om kuttet tilsynelatende kan oppfattes som "nokså lite" reint kronemessig, vil det kunne få svært stor betydning for Kulturskolens tilbud og aktiviteter. Det å gå inn for forslaget vil sende ut klare signaler i forhold til hvordan man i kommunen konkret prioriterer kultur, og hvordan man ser på dens betydning for den enkelte innbygger. Når de store linjene i kulturpolitikken skal trekkes opp, klinger både folk med sterk kulturfaglig integritet og politikere, sammen i god harmoni. De snakker om hvordan kulturlivet gjør samfunnet rikere og bidrar til livskvalitet, fellesskap og tilhørighet. Man bekjenner høylytt at alle er helt avhengige av tilgang til kunst- og kulturopplevelser og av muligheten til å uttrykke seg gjennom kunst og kultur.

Hva er det så en gjennomføring av kuttene vil medføre?

- * Hvis du som barn i Nordre Land ønsker å få opplæring i pianospill, er dette noe som kommunen ikke ønsker å tilby.
- * Begynneropplæring i sang er det en fordel å ha i grupper. Hvis du er glad i å synge og bor i Torpa, må du nok dra til Dokka og det reduserte tilbudet der, så sant det er plass.
- * Ønsker du videre opplæring i sang og ønsker timer for å utvikle deg, må du regne med at muligheten for det ved Kulturskolen er svært begrenset.
- * Hvis du har lyst til å få opplæring i fløytespill ut over begynneropplæring, er det heller ingen mulighet til dette.

Det må også gjøres oppmerksom på, at i en kommune med en kulturskole på størrelse med vår, vil det innen svært få av aktivitetene være slik at faglig kvalifiserte lærere kan ansettes i fulle stillinger. Det er meget sjelden at lærere i kulturskolene holder et faglig forsvarlig nivå innen flere av opplæringstilbudene skolene gir. I deltidsstillinger er det vrient generelt sett å få tak i kompetente lærere. Både piano og sang er kjerneområder ved enhver kulturskoles undervisning. Nå kan man komme til å formidle at disse kjerneområdene er blitt uvesentlige og at lærerne der må finne seg arbeid andre steder, dvs. utenfor Nordre Land.

Må man alltid sammenligne seg med andre?

Det er i hovedsak to veier som er slått sammen i rådmannens forslag til kutt i Kulturskolen. Den ene er bestillinger som er gitt til enhetene, der lederne har fått en klar oppgave i å utrede ulike organiseringstiltak. Den andre veien har vært en analyse, der tall fra Kostra har dannet faktagrunnlaget.

Det synes noe merkelig at de sider i Kostra som viser at Kulturskolen i Nordre Land

er både veldrevet og gir et godt tilbud, ikke veier særlig tungt på vektskåla. I stedet sammenligner man kulturskolens budsjett med andre kommuner uten å ta hensyn til særlige lokale forhold: Kvalitet og omfang på tilbud, organiseringsmodeller og individuelle politiske prioriteringer. Det er dessuten en kjensgjerning at sentrale personers kompetanse og dyktighet vil kunne ha stor innflytelse på den enkelte kulturskoles kvaliteter og tilbud.

Tilsynelatende har man ved å foreslå et kutt på kr. 340.000.- tatt mer hensyn til hva man har funnet ut ved å sammenligne seg med andre. Det er vel kanskje ikke rådmannens jobb å se på hvordan økonomiske tiltak står i forhold til verdivalg og vedtatte mål og visjoner? I omorganiseringsprosessen vil det vel også være slik at alle enheter, med sin verdighet i behold, vil kjempe for å kunne opprettholde eller øke tilbudet de gir innbyggerne. Til sjuende og sist blir det politikerne som må ta de kompliserte og vanskelige valgene.

Velger man ei nedskjæring ved Kulturskolen av den størrelse det er foreslått, vil dette fjerne og/eller redusere vesentlige tilbud som skolen gir i dag.

Under følger faglige vurderinger av noen avgjørende kvaliteter man i dag tilbyr nordrelandingene gjennom kulturskoletilbudet:

Å mestre noe som er synlig for andre

Å få ros og bli sett og respektert for at en mestrer noe, er avgjørende viktig for et barns utvikling. Dette kan ikke grunnskolen gi alle barn. Skolen skaper ikke «vinnere» av alle. Noen må finne sin aktivitet utenfor skolen for å oppleve dette. Det fine med det er at kulturskoleferdighetene kan tas med inn i skolen og bidra til anerkjennelse, synliggjøring, mestring og ros.

Opplevelsen av musikk

Å lære å spille og oppleve gleden av at det låter bra sammen med andre er stort. Det samme gjelder opplevelsen av å danse til musikk eller å skape noe med hendene. Det kan være den største gaven man kan gi et barn, og som er der for alltid. Kunsten og musikken er også ressurser å hente krefter fra i tunge stunder. Man kan bruke det i egenerapi, eller det kan brukes av helsepersonell i ulike former for behandling. Gleden av å formidle og gi noe til de som hører på, er også en stor opplevelse som gir livet mening.

Tilhørighet, sosialisering, trygghet og vennskap

Ikke alle opplever trygghet og vennskap i skolen – noen holdes utenfor. Miljøer der man samles om kunstnerisk utøvelse, kan for mange være der man finner den trygghet og de nære vennskap som skolen ikke kan bidra med. Hvis en ikke får venner, blir en heller ikke sosialisert godt nok. Da vil man mangle viktige egenskaper både i arbeidslivet og privatlivet i voksen alder. Sosiale fritidsaktiviteter gjør oss til mer kompetente mennesker.

En yrkesmulighet

Grunnskolens undervisning i dans og musikk er alt for dårlig og lite spesialisert til å gjøre noen i stand til å velge utdanning i disse fagene. Det er knapt nok mulig å ta utdanning innen musikk og dans uten en kulturskole, fordi dette er «språk» og kunstuttrykk som må læres tidlig i barneår for at man skal bli god nok til å komme igjennom opptakskravene ved høyskolene. Kulturskolen er dermed et direkte springbrett til videre satsning for alle som f.eks. kunne tenke seg å starte på en

musikklinje og etter hvert en musikkhøgskole.

Ballast

Dessuten får elevene en stor ballast av kulturtradisjoner som også er viktig i dagens moderne samfunn, som blir mer og mer digitalt. Trenger ikke barn og unge noe mer enn å bli flinke til å spille dataspill eller være på facebook og twitter? ; noe som er ekte, kreativt, utviklende og tradisjonsbærende? Ringvirkningene av en fullverdig instrument-undervisning er ubegrensede; tenk hva barna kan bidra med når de blir eldre? De kan synge og spille for kommunens innbyggere, inkl. familie og venner, underholde innen skole og i andre offentlige sammenhenger, de kan satse på et liv som yrkesmusiker, og ikke minst blir de viktige kulturbærere. Uansett elevvalder, ung eller voksen, så vil ballasten man tar med seg prege en selv og andre resten av livet.

Effekter og forebygging

Det er slik med de fleste forebyggende tiltak at det er vanskelige å måle effekten av dem i kroner og øre. Likevel kan man finne kvalitetsendringer som er umulige å overse. Det kan være seg atferd og livskvalitet for den enkelte eller for gjenger/grupper.

Barns mentale utvikling bedres sterkt av å jobbe med sitt instrument. Bl.a. det motoriske, kognitive eller fysiske planet blir sterkt bedret av å spille f.eks. piano. Det gir selvinnsikt, det gir egendisiplin, for ikke å glemme gleden av å arbeide med musikk. Det er ingen tvil om at dette gir god valuta i skolefagene: Piano gir bl.a. god effekt på evnen til å løse matteoppgaver. På dette feltet er det gjort mye forskning som underbygger at musisering både øker læringsevne, kognitive ferdigheter, motoriske ferdigheter og har positive effekter på psyken.

Riktignok er det korsang musikkforsker Anne Haugland Balsnes er opptatt av. Hennes funn kan likevel være interessante:

“Kor-medlemmene blir opplagte, lærer å bruke stemmen, utvikler samhörighet og nyter en aktiv fritid sammen med andre. Visjonen min er “kor på blå resept”. Leger henviser til idrettsklubber, og ulike treningsformer, men ikke til kor. I vårt samfunn der ensomhet og andre psykiske lidelser er et stort problem, kan deltakelse i et kor gi hjelp og få ned sykefraværet. Koret er et ressurs- og omsorgssenter. Det er “en utvidet familie”, som en kalte det i min avhandling, sier Balsnes.”
(Fra en artikkel i forskning.no)

En undersøkelse fra USA har sett på hvordan det å aktivt lære å spille et instrument påvirker læringsevne i de akademiske skolefagene:

“Our results support the importance of active experience and meaningful engagement with sound to stimulate changes in the brain.”
Active participation and meaningful engagement translate into children being highly involved in their musical training—these are the kids who had good attendance, who paid close attention in class, “and were the most on-task during their lesson,
(fra Time Magazine, Science)

Det er høstet god og bred erfaring flere steder med å la de som ”havner utenfor” systemet, enten det er i skolen eller i samfunnet ellers, få holde på med musisering. Det har fått ”værstingene” inn i meningsfylt aktivitet.

At vi er en vesentlig del av den satsningen hver kommune MÅ sette penger på for å ikke få igjen en tidobbel regning senere - i form av tiltak for de som har ramlet helt utenfor... Det vises til viktigheten av å investere i barn og unge – kontra å få utgiftene i andre enden i form av krim.omsorg osv..

Oppsummering

Det vil være helt unaturlig og underlig ikke å ha piano- og sangundervisning i kommunens lovpålagte kulturskole. Dette er kjerneinstrumenter, om en regner sangstemmen som et instrument. Kulturskoler som ikke har piano- /tangentundervisning er så og si ikke-eksisterende. Det er merkelig hvis politikerne ønsker seg en slik kulturskole, men hvis kuttforslaget vedtas, kan dette bli en skremmende realitet.

Med dette rettes en stor oppfordring til å vurdere om det gjeldende kuttforslagets ringvirkninger virkelig gir den fremtiden man ønsker seg i Nordre Land?

*Med vennlig hilsen
ansatte ved Nordre Land Kulturskole*

